

DEĞERLENDİRME VE UYGULAMA ESASLARI YÖNERGESİ (DAUY)

Amaç ve Kapsam

Madde 1- (1) Bu yönergenin amacı, İletişim Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Kurulu'nun (İLEDAK) program değerlendirme ve akreditasyon uygulama usul ve esaslarını düzenlemektir.

Dayanak

Madde 2- (1) Bu yönerge, İletişim Araştırmaları Derneği (İLAD) Tüzüğü ve Çalışma Yönetmeliği uyarınca hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3- (1) Bu yönergede geçen;

- a) **İLAD:** İletişim Araştırmaları Derneği'ni,
- b) **YÖNETİM KURULU:** İLAD Yönetim Kurulu'nu,
- c) **İLEDAK:** İletişim Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Kurulu'nu,
- d) **ÖLÇÜTLER:** İletişim eğitim programlarının akreditasyon değerlendirmesinde kullanılacak İLAD/İLEDAK Değerlendirme Ölçütlerini,
- e) **KURUM:** Akreditasyon başvurusu yapılan programın bağlı olduğu yükseköğretim kurumunu (üniversite)
- f) **ÖDR:** Özdeğerlendirme Raporunu,
- g) **PDR:** Program Değerlendirici Raporunu tanımlamaktadır.

İLEDAK Akreditasyonunun Amaçları

Madde 4- (1) İletişim programlarının İLAD tarafından akreditasyonu gönüllülük esasına dayalı bir süreç olup, İLAD kendisine başvuran programları akredite etme amacı ile değerlendirir.

(2) İLAD akreditasyonu, Türkiye'de iletişim eğitiminin kalitesinin yükseltilmesine katkıda bulunmak üzere aşağıdaki hedeflere ulaşmayı amaçlamaktadır:

- a) Başvuran iletişim programları arasında İLAD değerlendirme ölçütlerini sağlayanları belirlemek.
- b) Akredite edilen programları ilan ederek, İLAD değerlendirme ölçütlerini sağlayan programlar konusunda toplumu, öğrenci adaylarını, öğrenci danışmanlarını, öğrenci velilerini, eğitim kurumlarını, mesleki kurum ve kuruluşları, olası işverenleri ve devlet kurumları ve diğer paydaşları bilgilendirmek.
- c) İletişim alanındaki eğitim programlarının sürekli iyileştirilmesi ve yeni programların geliştirilmesi konularında yönlendirmek.

Akreditasyon Başvurusu Yapabilecek Programlar ve Kurumlar

Madde 5- (1) Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ve YÖK tarafından tanınan dış ülkelerdeki yükseköğretim kurumlarında yer alan ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim programlarını yürüten yükseköğrenim kurumları, akreditasyon amacıyla İLAD'a değerlendirilme başvurusu yapabilir.

(2) Başvuru yapan programın "iletişim" alanı ile ilgili olması ve başvuru tarihinden önce mezun vermiş olması gerekir.

(3) Akreditasyon başvurusu yapılan bir program için kurumda ikinci öğretim de uygulanmaktaysa, bu programın değerlendirilmesi aşağıdaki esaslara göre yapılır:

- a) Başvuru hem örgün öğretim hem de ikinci öğretim için ayrı ayrı yapılmalıdır.
- b) Kurumlar bu programın İLAD ölçütlerini sağladığını hem birinci öğretim, hem de ikinci öğretim için ayrı ayrı göstermek zorundadır.
- c) Örgün öğretim programları daha önceden değerlendirilmiş olmasına karşın, o sırada henüz açılmamış veya mezun vermemiş oldukları için değerlendirilmemiş ikinci öğretim programlarının başvuruları mezun verdikten sonra değerlendirilir.

(4) Programlarının İLAD tarafından akreditasyonunu isteyen çok yerleşkeli bir kurumun birbirinden fiziki ve idari olarak anlamlı farklılıklar gösteren her yerleşkesi, değerlendirme sürecinde ayrı bir kurum olarak kabul edilecektir.

(5) Bir kurumda aynı adla iki ayrı dilde öğretim yapılıyorsa, bu programlar iki ayrı program olarak değerlendirilecektir.

Akreditasyona Başvuru ve Ön değerlendirme Süreci

MADDE 6- (1) İlk Kez Başvuruda Bulunan Programlar İçin Başvuru Süreci:

- a) Akreditasyon amacıyla bir veya daha fazla programı için ilk kez değerlendirme talep etmek isteyen bir kurum bu isteğini, hangi programlar için başvuru yapmak istediğini belirten form ile birlikte değerlendirmenin yapılacağı yılın Şubat ayı sonuna kadar yazılı olarak İLAD' a iletir.
- b) Kurumun akreditasyon isteği İLEDAK tarafından akreditasyon isteklerinin Madde 5' de belirlenmiş olan koşullara uygunluğu açısından incelenir. İLEDAK gerekli gördüğü takdirde, akreditasyon isteği yapılan program için ek bilgi ve belge isteyebilir.
- c) İLAD, akreditasyon başvurusu yapılan programların değerlendirilmeye alınıp alınamayacaklarını, değerlendirmeye alınabilecek programlar için belirlenen toplam akreditasyon ücretini ve ödeme koşullarını en geç Mart ayı sonuna kadar kuruma bildirir.
- d) Kurumun akreditasyon talebi, İLAD' ın bildirimini ve koşullarını kabul ettiğine ilişkin teyit mektubunu Nisan ayı sonuna kadar İLAD' a göndermesiyle kesinleşmiş olur.
- e) Kurum, akreditasyon talepleri kesinleşen programlarının her biri için İLEDAK tarafından belirlenmiş format ve içerikte bir "özdeğerlendirme" dosyası hazırlar. Her programa ilişkin özdeğerlendirme dosyasının ve eklerinin bir adet basılı kopyasını ve bir adet elektronik kopyasını İLAD'a gönderir. Önceden ilan edilen tarihe kadar özdeğerlendirme raporu/dosyası göndermeyen kurumların başvuruları geri çekilmiş sayılır.
- f) İLEDAK kurumlar tarafından gönderilen özdeğerlendirme dosyalarının istenen formata uygunluk ve içerik bakımından "ön değerlendirmesi" ni yapar.
- g) İLEDAK, Ön değerlendirme Raporunu kuruma gönderir. Ön değerlendirmede yeterli bulunan Özdeğerlendirme Raporları (ÖDR), İLEDAK ekipleri belirlendikten sonra kurum tarafından ekip üyelerine gönderilir. Kısmen yeterli bulunan ÖDR'ler de gösterilen yetersizlikler giderildikten sonra ekip üyelerine gönderilir.
- h) Özdeğerlendirme raporlarının İLEDAK tarafından yapılan "ön değerlendirme" sinde, programın akreditasyon almamasına neden olacak raporlama ve/veya ölçüt yetersizlikleri saptanırsa, ilgili programın akreditasyon değerlendirmesi durdurulur. Bu durum gerekçesiyle birlikte, İLEDAK tarafından ilgili kuruma bildirilir. Bu yetersizliklerin kurum tarafından giderilmesinden sonra, en erken bir sonraki değerlendirme döneminde İLEDAK'a tekrar başvurulabileceği bilgisi verilir.
- i) Özdeğerlendirme raporlarında programın akreditasyon değerlendirmesini durduracak raporlama ve/veya ölçüt

yetersizlikleri saptanmayan ve format bakımından uygun bulunan programlar ile kısmen yetersizliklerini ekipler belirlenene kadar gideren programların değerlendirme süreci İLEDAK tarafından başlatılır.

(2) Akreditasyon Süresi Dolan Programlar İçin Başvuru Süreci

- a) İLAD, akreditasyon süresi dolacak olan programlara, akreditasyon sürelerinin dolacağı tarihi belirten bir hazırlatma yazısını Ocak ayının sonunda gönderir.
- b) Akreditasyon süresi dolacak olan ve İLAD tarafından genel değerlendirme veya ara değerlendirme işlemi görecektir programları için değerlendirme talep etmek isteyen bir kurum, akreditasyon sürelerinin dolacağı tarihten bir yıl önceki Şubat ayının sonuna kadar yazılı olarak İLAD'a başvuru formu gönderir.
- c) Genel değerlendirme veya ara değerlendirme programı kapsamına alınarak tam veya koşullu akreditasyon verilen yükseköğretim programları deprem salgın vb. mücbir sebeplerle değerlendirilmesinin yapılamadığı durumlarda en fazla bir yıla kadar Yönetim Kurulu kararıyla akreditasyon süresi uzatılabilir.

Başvuru ve Değerlendirme Süreci Takvimi

MADDE 7- (1) Başvuru ve Değerlendirme Süreci Takvimi, her yıl İLAD tarafından ilan edilir ve ilgili kurumlara bildirilir.

(2) Bu yönergede, akreditasyon başvuru ve değerlendirme süreci ile sürecin işleyişine ilişkin belirtilen süreler, İLAD tarafından dönemin koşullarına göre değiştirilebilir ve yapılan değişiklikler ilan edilir.

Program Değerlendirme Ekipleri

MADDE 8- (1) İletişim programlarını değerlendirecek ekipler, İLEDAK ekip belirleme komitesince program değerlendiricisi havuzundan, programın uzmanları arasından seçilir. Kendilerine yazı ile katılım durumu sorulur.

(2) Değerlendirme ekip üyeleri belirlenirken;

- a) İlgili kurumla olası bir çıkar çatışması/çakışması,
- b) Ekip içi kurumsal dağılım, akademik-sektör temsil dengesi ve kadın/erkek dengesi,
- c) Ekip başkanı ve eş-başkan gereksinimi,
- d) Program değerlendiricilerinin ulaşım gereksinimleri gibi hususlar göz önünde bulundurulur.

(3) Ekip başkanı, en az iki dönem İLEDK değerlendirci olan deneyimli program değerlendiricileri arasından seçilir. Gerekli görülürse, ekip eş başkanı da görevlendirilebilir.

(4) Değerlendirme ekipleri en az üç kişiden oluşur. Ara değerlendirmeler veya kanıt göster değerlendirmeleri gibi, değerlendirme odağının çok kısıtlı ve değerlendirilecek programlar arasında önemli ölçüde örtüşme olduğu durumlarda ekipteki üye sayısı azaltılabilir.

(5) Program değerlendirme ekiplerinin oluşumu en geç Ekim ayının sonuna kadar kesinleştirilir ve ilgili kurumlara İLAD tarafından bildirilir. Ekip üyeleri ile kurum arasında çıkar çatışması veya çakışması olup olmadığı kuruma sorulur ve ekip için onay istenir.

(6) Ekibin kesinleşmesinden itibaren ekibin kurumla olan tüm haberleşmeleri ve düzenlemeler ekip başkanı ve programları yürüten fakültenin dekanının veya meslek yüksekokulu müdürünün ortak sorumluluğunda ve iş birliğiyle yürütülür.

(7) Kurumlardan Özdeğerlendirme Raporlarının ve eklerinin elektronik birer kopyasını ilgili her ekip üyesi, ekip başkanı ve eş başkanına iletmeleri istenir.

(8) İLAD Ofisi ekip üyelerine, ziyaret sırasında dolduracakları program değerlendirici raporu (PDR) ve çıkış bildirimi örneği ile ziyaret sonu Başkan raporu örneğini elektronik ortamda gönderir. Program hakkında daha önceki genel ve ara değerlendirme raporları varsa bunları da ekip üyelerine gönderir.

(9) İLEDK tarafından başvuru yapılan her program için oluşturulan ekip üyelerine görevleri bildirildikten sonra ekip başkanı çalışma takvimi belirlemek, ekip kurallarını oluşturmak üzere tanışma toplantısı düzenler.

(10) Ekip üyeleri “Özdeğerlendirme Raporunu” bireysel olarak değerlendirir ve hazırladıkları raporu tanışma toplantısında belirledikleri takvime göre diğer ekip üyeleri ile paylaşır. Her bir ölçüt için güçlü yönler, iyileştirmeye açık alanlar ve saha ziyaretinde sorulması gereken sorular üzerinde tüm değerlendiricilerin görüşlerini ve ortak bulgularını içeren ziyaret Program Değerlendirici Raporunun (PDR) hazırlık sütununu doldururlar.

Programların Değerlendirilmesi

MADDE 9- (1) Akreditasyon için başvuran programların değerlendirmeleri, bu programların değerlendirme ölçütlerini sağlayıp sağlamadığını saptamak için yapılır. Ölçütlerin değerlendirme sürecinde kullanımı sırasında aşağıdaki noktalara dikkat edilmesi gerekmektedir.

a) Her ne kadar kurumlar kendi farklı terminolojilerini kullanabilirlerse de İLAD ölçütlerini kullanarak yapılan değerlendirmelerde kullanılacak temel tanımlar şunlardır:

Program Eğitim Amaçları: Programın mezunlarının yakın bir gelecekte erişmeleri istenen kariyer hedeflerini ve mesleki beklenenleri tanımlayan genel ifadeler.

Program Öğrenme Kazanımları: Öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinliklerini tanımlayan ifadeler.

Ölçme: Program eğitim amaçları ve program çıktılarına erişim düzeylerini saptamak üzere çeşitli yöntemler kullanarak yürütülen veri ve kanıt tanımlama, toplama ve düzenleme süreci.

Değerlendirme: Ölçmeler sonucu elde edilen verilerin ve kanıtların çeşitli yöntemler kullanılarak yorumlanması süreci. Değerlendirme süreci, program eğitim amaçlarına ve program çıktılarına erişim düzeylerini vermeli ve programı iyileştirmek üzere alınacak kararlar ve yürütülecek eylemlerde kullanılmalıdır.

(2) Eğitim programlarındaki dersler ile ders içeriklerinin seçimi ve düzenlenmesinde programları yürüten kurumlar özgürdür. Bu içeriklerde niteliksel etmenler, kredi-saat gibi niceliksel etmenlerden daha önemlidir. Eğitim programının, ölçütlerde verilen genel ilkeleri sağlama durumu titizlikle kontrol edilmelidir.

(3) Öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerin kullanımı sürekli gelişim göstermektedir. Öğrenme düzeyini değerlendirme yöntemleri de sürekli evrim içindedir. Bir derste veya bir programın tümündeki derslerde geleneksel bir öğretim yöntemi de kullanılsa, yenilikçi bir öğretim yöntemi de kullanılsa, program öğrenme çıktılarına ulaşıldığından emin olmak için öğrenme düzeyi çağdaş ve en güvenilir yöntemlerle değerlendirilmelidir.

(4) İLEDAK tarafından değerlendirilecek bir program, adında özel bir alan vurgulaması bulunsun veya bulunmasın, temelde bir iletişim eğitim programı olmalıdır; dolayısıyla, bir iletişim eğitim programının değerlendirilmesinde;

a) Program adındaki sözcükler veya vurgulama ne olursa olsun, bir iletişim eğitim programı olarak yeterli olmalı,

b) Programın veya program seçeneklerinin adındaki alan vurgusunu yansıtmaması öncelikle göz önünde tutulmalı,

c) Bir programın adı, programa özgü ölçütü bulunan bir veya daha fazla programla ilişkili ise, bu program ilgili tüm programların ölçütlerini de sağlamalıdır.

(5) İLAD ölçütleri arasında programa özgü ölçütü olmayan bir programın akreditasyon başvurusunda, programa özgü ölçütünün bulunmayışı nedenine bağlı olarak, İLAD tarafından verilecek karar doğrultusunda, Ölçütlerin Belirlenme Usulü Yönergesi doğrultusunda yapılan çalışmalar esas alınarak yapılır.

Program Değerlendirme Sürecinin Aşamaları

MADDE 10- (1) Kurum tarafından hazırlanan Özdeğerlendirme Raporunun İncelenmesi:

Özdeğerlendirme Raporu, kurumun akreditasyon için başvurduğu programları, bu programların yürütülmesinde uygulanan süreçleri, ilgili tüm akademik ve idari birimleri belli bir formatta açıklayan ve değerlendirilen kuruma ait bir tanıtım belgesidir. Özdeğerlendirme Raporunun incelenmesi sırasında değerlendirme ekibi üyeleri, ziyaret öncesi değerlendirme için Kurumdan gerekli görülen her türlü ek bilgi ve belge ile son üç yıllık dönemi kapsayan mezunların not belgelerinin (transkript)lerini ister.

(2) Kurum Ziyareti: İLEDAK Ekibi Özdeğerlendirme Raporunu ve kurumdan istenen ek bilgi ve belgeleri incelemesinin ardından yerinde inceleme yapar.

a) Kurum ziyaretinin değerlendirme ekibi açısından üç amacı vardır:

- 1) Özdeğerlendirme Raporunda yeterince açıklanamayacak etmenleri değerlendirmek. Örneğin; akademik ortam, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının motivasyonu, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin sürekliliği ve kararlılığı, personel ve öğrencilerin niteliği, eğitim çıktı ölçümlerinin dayandırıldığı öğrenci çalışmaları, özdeğerlendirme raporunda yazılı olarak belgelenmesi kolay olmayan diğer etmenler.
- 2) Kurumun güçlü ve gelişmeye açık yanlarının belirlenmesine yardımcı olmak.
- 3) İLAD değerlendirme ölçütlerinin sağlandığının kanıtı olarak kurum tarafından hazırlanan belge ve bilgileri incelemek, fiziksel olanakları yerinde görmek.

(3) Ziyaret bulgularının bildirimi:

a) İLEDAK ekibi, kurum ziyaretinin son etkinliği olarak bulgularını, üniversitenin rektörüne veya yerine gösterdiği kişiye ve kendisinin

uygun göreceği kurum akademik personelinden oluşan gruba gerçeklere dayalı olarak sözlü şekilde sunar. Bu bildirim “ıkış Bildirimi”, ıkış bildiriminin yapıldığı toplantı “ıkış Görüşmesi” olarak adlandırılır. ıkış bildirimi olağanüstü zorunlu durumlarda evirimii olarak gerçekleştirilebilir.

b) ıkış bildirimi, değerlendirmeye ilişkin ziyaret / değerlendirme sonucu bulgularını yansıtmalıdır. Ziyaret ekipleri, sözlü olarak sundukları bulgularını çıkış görüşmesinin bitiminde yazılı olarak kuruma verir / iletir.

(4) Değerlendirme ekibi tarafından rapor hazırlanması:

a) Değerlendirme ekibi kurum ziyaretini izleyen 30 GÜN içinde, Özdeğerlendirme raporunun içeriği, kurumdan talep edilen bilgi ve belgeler ve kurum ziyareti sırasında yapılan görüşmeler, görülen mekânlar, incelenen belgeler, edinilen bilgiler ile kurumun çıkış bildirimine verdiği (15 gün yanıtını) da göz önünde tutarak, bir taslak rapor hazırlar ve İLEDAK’a teslim eder.

b) Onbeş Gün Yanıtı: Kurum, değerlendirme ekibinin bıraktığı / hazırladığı yazılı yetersizlik açıklamalarına ziyareti izleyen onbeş (15) günlük süre içinde yanıt verebilir. Kurum tarafından verilecek onbeş (15) gün yanıtının birincil amacı, çıkış bildiriminde sunulan ekip değerlendirmesinin dayandırıldığı bilgi ve izlenimlerdeki “maddi hataları” düzeltmektir. Ancak, kurum onbeş (15) gün yanıtında değerlendirme ekibi raporunun hazırlığında göz önünde bulundurulmak üzere ek bilgi de sunabilir. Ziyaret sırasında saptanan yetersizlikler, gerekli düzeltme veya değişikliklerin ziyaret sonrası onbeş (15) gün içinde kararlaştırılmış ve uygulanmaya başlanmış olmaları ve yetkili yöneticiler tarafından imzalanmış resmi belgeler ile kanıtlanmış olması durumunda düzeltilmiş sayılırlar. Bir sorunu düzeltmeye yönelik bazı girişimlerde bulunulmuş ve bazı önlemler alınmaya başlanmış olmasına rağmen bu önlemlerin etkilerinin tam olarak sonuç vermeye başlamadığı veya yalnızca bazı iyi niyet işaretlerinin görüldüğu durumlarda, düzeltici önlemlerin etkileri, İLEDAK tarafından bir sonraki planlanmış ara ziyaret veya ara rapor değerlendirilmesi sırasında dikkate alınır.

c) Onbeş gün içinde kurumdan İLEDAK’a ve ekip başkanına herhangi bir yanıt ulaşmaması, çıkış bildirimindeki tüm değerlendirmelerin kurum tarafından kabul edildiği ve bu değerlendirmelere itiraz hakkında vazgeçildiği anlamına gelir.

(5) Her kurum ziyareti sonrasında, İLEDAK ekibinin hazırladığı taslak raporun değerlendirilen programları yürüten fakülte veya meslek yüksekokulu geneli için ayrı bir bölüm, her program için de ayrı birer bölüm içermesi beklenir. Ziyaret edilen kurumdan çıkış bildirimine yanıt verilmesi durumunda, taslak rapor, kurumun onbeş gün (15) yanıtlarını ve bu yanıtlara ilişkin ekip değerlendirmelerini de içerecek şekilde hazırlanır. Hazırlanan taslak raporlar İLAD Ofisi tarafından hazırlanan karşılaştırmalı tablolarla Tutarlılık Komisyonuna iletilir.

(6) İLEDAK Tutarlılık Komisyonu raporları “iç tutarlılık”, “ekipler arası tutarlılık” ve “yıllara göre tutarlılık” açısından karşılaştırmalı olarak inceler ve İLEDAK’a sunulmak üzere bir rapor hazırlar.

(7) Ekip raporları ile Tutarlılık Komisyonu raporu İLEDAK toplantısında değerlendirme takvimine göre görüşülür ve karara bağlanır. Bu kararlar İLAD Yönetim Kurulu’nun onayına sunulur. Onaylanan raporlar, kurumlara verilecek kesin raporlardır.

Değerlendirme Sürecinin Ayrıntıları

MADDE 11- (1) Bir programın ilk kez akreditasyonu veya akredite olmuş bir programın genel veya ara akreditasyon değerlendirmesi İLEDAK ekipleri tarafından yapılan inceleme ile başlatılır. Ekip çalışmaları “İLEDAK Değerlendirme Kılavuzu’nda verilen esaslara göre değerlendirme ekipleri tarafından yürütülür.

(2) Akreditasyonun yenilenmesi için, programın beş (5) yıllık zaman aralıklarında ayrıntılı değerlendirmesi yapılmalıdır. “Genel Değerlendirme” olarak adlandırılan bu tür ayrıntılı değerlendirmeler, bir kurumun akredite olmuş tüm programları için İLAD tarafından olabildiğince eş zamanlı yürütülür. Bu eş zamanlama, hiçbir programın altı (6) yıldan uzun bir süre değerlendirilmemesine yol açmayacak şekilde düzenlenir. Akreditasyon süresi aynı kurumda daha yakın bir zamanda genel değerlendirmesi yapılacak başka programlarla eş zamanlama sağlamak amacıyla beş (5) yıldan daha kısa tutulabilir. Bu tür süre değişiklikleri ilgili kurumun onayı alınarak yapılır.

(3) Eğer bir programa akreditasyon verilmezse veya verilmiş olan akreditasyon yapılan bir değerlendirme sonucunda kaldırılırsa, kurum bu karara itiraz edebilir. 2 yıllık akreditasyon kararına da itiraz edebilir. Bu durumda İtiraz Yönergesinde belirtildiği şekilde, İtiraz Komisyonu incelemesi ve önerisi üzerine İLAD Yönetim Kurulu kararına göre işlem yapılır.

(4) Genel değerlendirmede bazı yetersizliklerin saptanması bir ara değerlendirme yapılmasını gerektirir. Ara değerlendirmeler, yalnızca bir önceki genel değerlendirmede belirtilmiş gözlemler, kaygılar, zayıflıklar ile kurumun bu gözlem ve yetersizlikleri giderme doğrultusunda aldığı önlemler ve gerçekleştirdikleri iyileştirmeler üzerinde odaklanır. Bir ara değerlendirme, bir önceki değerlendirmede belirtilmiş yetersizliklerin türüne bağlı olarak odaklanmış bir kurum ziyaretini de içerebilir. Ara değerlendirmede kurum tarafından sağlanan bilgiler, belgelerde ve/veya ziyaret sırasında edinilen bilgiler, belgelerde, yapılan görüşmelerde ve mekân ziyaretleri sırasında, değerlendirme ölçütleriyle ilgili bir önceki değerlendirmede belirtilmemiş yeni yetersizlikler ve gözlemler belirlenirse, bu yeni yetersizlikler ve gözlemler değerlendirme raporunda ayrı bir bölüm altında yer alır.

(5) Bir önceki değerlendirmeden sonra oluştuğu saptanan önemli yetersizlikler düşünülerek, programa verilecek akreditasyon kararında veya akreditasyonu geri alma kararında dikkate alınırlar. Bir önceki genel değerlendirmede saptanamamış, ancak süregelen yetersizliklerin bulunması verilecek akreditasyon kararını etkilemez, sonuç raporunda dikkat çekilir ve düzeltilmesi istenir.

(6) Ara ziyaret gerektirmeyen, yani yalnızca ara rapora dayalı değerlendirmelerde, aynı dönemde kurumun ziyaret gerektiren başka programları değerlendirilmeyecekse, bu ara rapor genellikle İLEDK üyelerinden birisi tarafından değerlendirilir. İLEDK üyesi bir değerlendirici, gerekiyorsa ilgili program değerlendiricilerinden yardım isteyebilir.

(7) Değerlendirme ekibinin kurumu ziyaret tarihi, ekip üyelerine ve kuruma uygun olacak şekilde ekip başkanı ve kurumun yetkili yöneticisi (genellikle dekan veya ilgili dekan yardımcısı, MYO Müdürü) tarafından ortaklaşa kararlaştırılır. Ziyaret ekibinin ziyaret sırasındaki inceleme ve değerlendirme etkinlikleri, ziyaret ekibinin ek bilgi, ek belge, görüşme ve inceleme isteklerini de karşılayacak şekilde ziyaret öncesinde ekip başkanı ve ziyaret edilen kurumun yetkili yöneticisi eşgüdümünde tüm ayrıntıları ile ortaklaşa planlanır. Program değerlendiricilerinin ziyaret planına yönelik isteklerinin ayrıntıları ilgili programın yöneticisi (genellikle bölüm başkanı veya ilgili bölüm başkan yardımcısı) ile değerlendirici arasında ortaklaşa planlanır, dekan ve ekip başkanı bu konuda bilgilendirilir.

(8) Yönetim, öğrenci hizmetleri, kütüphane, bilgisayar ve enformatik alt yapısı, diğer bölüm ve fakülteler gibi akademik birimlerin desteği, vb.

genel kurumsal işlevlere ilişkin konular, yalnızca değerlendirilen programlara verilen hizmetler açısından değerlendirmeye alınacaktır.

(9) Ekip ziyaretini zorlaştıran olağanüstü koşullarda (pandemi, doğal afetler gibi) ekipler çalışmalarını, kurumun ve programın yöneticileri, öğrencileri ve ilgili kişileri ile çevrimiçi görüşmeler yolu ile gerçekleştirir. Ekip başkanı gerektiğinde kuruma altyapıyı incelemek üzere ekip üyelerinden bir veya iki değerlendiriciyi ziyaret için görevlendirir. Ekip üyelerinin gidişini tümüyle engelleyecek zorunlu durumlarda, teknolojinin olanakları kullanılarak video çekimler ve canlı çekimler yöntemi ile kütüphane, bilgisayar ve enformatik alt yapı ile ilgili incelemeler ve tüm saha ziyareti çalışmaları çevrimiçi olarak tamamlanabilir.

(10) Kuruma verilen Çıkış Bildirimlerinde Kullanılacak İfadeler:

- a) **Eksiklik Bildirimi:** Bir ölçütün sağlanamadığının bildirimidir. Program, ilgili ölçüt ile uyumlu değildir. Kurumca hemen önlem alınmalıdır.
- b) **Zayıflık Bildirimi:** Bir ölçütün kısmen sağlandığını, ancak bu durumun zorlukla elde edildiğini ve bir sonraki genel değerlendirmeye kadar programın niteliğinde bir bozulma olmayacağı garantisi bulunmadığını gösterir. Ölçütün daha kuvvetli bir şekilde sağlanması için kurumca düzeltici önlemler alınması gerekir.
- c) **Kayıp Bildirimi:** Bir ölçütün halen yeterince sağlanamadığını, bu durumun yakın gelecekte değişme potansiyelinin olduğunu gösterir. Ölçütün sağlanmasının devamını garanti etmek için kurumca olumlu bir girişimde bulunulmasında yarar vardır.
- d) **Gözlem Bildirimi:** Değerlendirmede kullanılan ölçütler ile doğrudan ilgili olan ya da olmayan bir yorum veya öneridir. Kurumun programını daha da geliştirmek için gösterdiği sürekli çabalara yardımcı olmak üzere belirtilmiştir.

Tutarlılık ve Yazım Kontrolleri

MADDE 12- (1) Programların akreditasyon değerlendirmesi sonucunda, kurumlara yapılacak bildirimlerin hem değerlendirmeler hem de şekilsel olarak birbirleriyle tutarlı olmaları, her türlü yazım yanlışlarından arındırılmış olmaları gerekmektedir. Taslak raporların İLEDAK tarafından görüşülmesinden önce, değerlendirme tutarlılığının “ekip içi”, “ekipler arası” ve “yıllar arası” tutarlılığının sağlanmış olmasına dikkat edilir.

(2) Değerlendirme ekipleri tarafından hazırlanan taslak raporlar, tutarlılık kontrolleri, format, yazım hataları ve üslup açısından gözden geçirir ve düzeltir. Düzeltmelerin yoğun olduğu durumlarda ilgili ekip başkanları ve gerekiyorsa ekip başkanları aracılığıyla program değerlendiricilerinin de

sürece katılması istenir. Kontroller, İLEDAK tarafından oluşturulan Tutarlılık Kontrol Komisyonu tarafından “Tutarlılık Kontrol Yönergesi” nde belirtilen esaslara göre yapılır.

Değerlendirme ve Akreditasyon Kararları

MADDE 13- (1) Tutarlılık ve yazım kontrolleri yapılan raporlar İLEDAK değerlendirme takvimine göre görüşülür ve karara bağlanır. İLEDAK tarafından alınan karar İLAD Yönetim Kurulu tarafından onaylandıktan sonra kesinleşir.

(2) Akredite edilen programlara verilen akreditasyon süresince geçerli olacak bir sertifika verilir.

Tam Akreditasyon

MADDE14- (1) Bir programın İLEDAK ölçütlerinde belirtilen asgari koşulların tümünü sağladığı sonucuna varılırsa, önlisans programlarına beş (5) yıl, lisans programlarına beş (5) yıl, yüksek lisans programlarına beş (5) yıl akreditasyon verilir. Bu tür bir akreditasyon, programla ilgili hiçbir ölçütte “eksiklik” ve/veya “zayıflık” değerlendirmesi yapılmadığı anlamına gelir, ancak programla ilgili bazı ölçütlerde “kaygı” ve/veya “gözlem” bildirimi yapılmış olabilir. Bu durumda program için **Sonraki Genel Değerlendirme (SGD) kararı verilir.** Tam akreditasyon kararı, programın uygulanan ölçütlere tam uyduğunu gösterir. Bu karar yalnızca bir genel değerlendirmeden sonra alınabilir.

(2) Tam Akreditasyon alan Kurumdan, 3’ üncü yılın sonunda tüm ölçütleri kapsayan bir “İzleme Raporu” hazırlayıp İLEDAK’ a sunması istenir. Bu raporun şablonu İLEDAK tarafından oluşturup kuruma iletilir.

Koşullu Akreditasyon (Ara Değerlendirme)

MADDE 15- (1) Bir programın genel değerlendirmesinde herhangi bir ölçütte “eksiklik” değerlendirmesi yapılmamış olmasına karşın, bir veya daha fazla ölçütte “zayıflık” değerlendirmesi yapılmışsa, akreditasyon yalnızca iki (2) yıl için verilir.

(2) İki (2) yıl süreli akreditasyon verilen programların akreditasyon geçerlik süresinin son yılı (ikinci yıl) içinde ara değerlendirmeleri yapılır. Ara değerlendirme, genel değerlendirme sırasında “zayıflık” ve “kaygı” değerlendirmesi yapılmış ölçütlere odaklı olarak yapılır.

(3) Ara değerlendirmede önceki genel değerlendirmede yapılmış “zayıflık” değerlendirmelerinden hiçbirisi devam etmiyorsa programların

akreditasyon süreleri en fazla üç (3) yıl süre ile bir sonraki genel değerlendirme tarihine kadar uzatılır.

(4) Ara değerlendirmede önceki genel değerlendirmede yapılmış “zayıflık” değerlendirmesi sürüyorsa, programın akreditasyon süresi bir (1) yıl uzatılır ve bu süre içinde kanıt göstermesi istenir.

Genel Değerlendirmeden Sonra Alınacak Kararlar

MADDE 16- (1) Ara Ziyaret (AZ): Bu karar programın niteliğinin bir sonraki genel değerlendirmeye kadar bozulmamasını garanti etmek için genel değerlendirmede “zayıflık” bildirimi yapılan ölçütlerin daha kuvvetli sağlanması gerektiğini gösterir. Zayıflığın niteliği, kurum tarafından alınacak düzeltici önlemlerin bir sonraki değerlendirmesi için kurum ziyaretini gerektirmektedir.

(2) **Ara Rapor (AR):** Bu karar, programın niteliğinin bir sonraki genel değerlendirmeye kadar bozulmamasını garanti etmek için “zayıflık” bildirimi yapılan ölçütlerin daha kuvvetli sağlanması gerektiğini gösterir. Zayıflığın niteliği, kurum tarafından alınacak düzeltici önlemlerin bir sonraki değerlendirmesi için kurum ziyaretini gerektirmemektedir. Ancak, kurumun, aldığı düzeltici önlemlere odaklanmış bir ara rapor vermesi gerekmektedir. Bu karar ancak bir genel değerlendirmede verilebilir ve süresi genellikle iki (2) yıldır.

Ara Değerlendirmeden Sonra Alınacak Kararlar

MADDE 17- (1) Ziyaretle Uzatma kararı (ZU): Bu karar kurum tarafından yeterli önlemlerin alındığını gösterir. Bu karar yalnızca Ara Ziyaret değerlendirmesinde alınabilir. Bu karar akreditasyonu bir sonraki genel değerlendirmeye kadar uzatır ve dolayısı ile süresi genellikle üç (3) yıldır.

(2) **Raporla Uzatma (RU):** Bu karar bir önceki Ara Rapor kararında belirtilen zayıflıkları gidermek üzere kurum tarafından yeterli önlemlerin alındığını gösterir. Bu karar yalnızca Ara Değerlendirmesinde alınabilir. Bu karar akreditasyonu bir sonraki genel değerlendirmeye kadar uzatır ve dolayısı ile süresi genellikle üç (3) yıldır.

(3) Ara değerlendirmede zayıflık devam ediyorsa;

a) **Ziyaretle Kanıt Göster (ZKG):** Bir programın ara değerlendirmesinde bir önceki değerlendirmede saptanan zayıflıkların hala sürmekte olduğunu gösterir. Zayıflıkların niteliği, bunları gidermek üzere kurum tarafından alınan önlemlerin

değerlendirilmesi için bir kurum ziyaretini gerektirmektedir. Ziyaret öncesinde, kurumun, aldığı düzeltici önlemlere odaklanmış bir rapor vermesi gerekmektedir. Bu karar Ara Değerlendirmede alınabilir ve süresi bir (1) yıldır.

b) Raporla Kanıt Göster (RKG): Bu karar bir programın ara değerlendirmesinde bir önceki değerlendirmede saptanan zayıflıkların hala sürmekte olduğunu gösterir. Zayıflıkların niteliği, bunları gidermek üzere kurum tarafından alınan önlemlerin değerlendirilmesi için bir kurum ziyaretini gerektirmemektedir. Ancak, kurumun, aldığı düzeltici önlemlere odaklanmış bir ara rapor vermesi gerekmektedir. Bu karar Ara Değerlendirmede alınabilir ve süresi genellikle bir (1) yıldır.

(4) Kanıt göster süresi sonunda alınacak karar; **Kanıtla Uzatma (KU) kararı** kurum tarafından yeterli önlemlerin alındığını gösterir. Bu karar yalnızca Raporla kanıt göster veya ziyaretle kanıt göster değerlendirmesinden sonra alınabilir. Bu karar akreditasyonu bir sonraki genel değerlendirmeye kadar uzatır ve dolayısı ile süresi iki (2) yıldır.

Akreditasyon Vermeme Kararları

MADDE 18- (1) Akreditasyon Vermeme (AV): Bu karar, akreditasyonu bulunmayan yeni bir programın değerlendirilmesinden sonra veya bir programın Raporla Kanıt Göster veya Ziyaretle Kanıt Göster değerlendirmesinden sonra alınabilir. Bu karar, ilk kez değerlendirilen bir programın genel değerlendirmesinde ölçütleri sağlamayan “eksiklikleri olduğunu” gösterir.

(2) **Raporla Kanıt Göster veya Ziyaretle Kanıt Göster** değerlendirmesinden sonra verilmesi durumunda, bu karar, akreditasyonu olan bir programın genel değerlendirmesinde saptanan zayıflıkların veya ara değerlendirmesinde sürmekte olduğu saptanan zayıflıklarının Raporla Kanıt Göster veya Ziyaretle Kanıt Göster süresinden sonra da hala devam etmekte olduğunu gösterir.

(3) Akreditasyon Vermeme (AV) kararı ilgili ölçütlerdeki “zayıflık” ların hala sürmekte olduğu saptanırsa veriler ve programın akreditasyonu uzatılmaz. Bu karar itiraza açıktır.

(4) Programların akreditasyonları, “kanıt göster” ara değerlendirmesi sonucunda akreditasyonun uzatılmaması kararı alınmasına kadar devam eder.

Sonlandırma

MADDE 19- (1) Bu karar genellikle bir kurumun kapatılma kararı alınan bir programının akreditasyonunun sonra erdiği tarihten itibaren uzatılması istemine yanıt olarak alınır. Bu kararın amacı, kapatılacak programda halen okumakta olan öğrencileri kapsamaktır.

(2) İLEDAK ve programın kapatılmasına karar veren kurum ortak çalışarak aşağıdaki işlemlerin yapılması koşulu ile programın akreditasyonunun kapatılma tarihine kadar geçerli olmasını sağlar:

a) Verilmiş olan bir akreditasyon süresi içinde kurumu tarafından kapatılacak bir programın akreditasyonu, kurum tarafından verilecek bir raporun İLEDAK tarafından kabul edilmesi koşulu ile kapatılma kararının bildiriminden kapatılma tarihine kadar geçerli sayılır.

b) Mevcut akreditasyon süresinin bitimini üç (3) yıldan fazla geçmeyen bir tarihte kapatılacak bir programın akreditasyonu, kurum tarafından verilecek bir rapora dayanarak, İLEDAK tarafından verilecek “Sonlandırma” kararı ile kapatılma tarihine kadar bir (1), iki (2) veya en fazla üç (3) yıl uzatılabilir. Gerekli durumlarda İLEDAK bu kararı alabilmek için genellikle bir (1) gün süren ve yalnızca bir ekip başkanınca yapılacak kısa bir kurum ziyareti talep edebilir.

c) İLEDAK, akreditasyon verilmiş programlar listesinde, kapatılacak programlardan “Sonlandırma” kararı alınanlar için kapatılma tarihine ilişkin bir not koyar.

Akreditasyon İptali

MADDE 20- (1) Bir programın artık ölçütleri sağlamadığına dair bazı bilgiler edinilirse, bu bilgiler hemen kuruma bildirilir ve İLAD’a otuz (30) gün içinde bir yanıt verilmesi istenir. Eğer kurumdan bir yanıt gelmezse veya gelen yanıt İLEDAK tarafından YETERLİ bulunmazsa, İLAD gerekçeli iptal işlemlerini başlatabilir.

(2) Bu işlemler, gerekçeli iptalin uygulama nedenlerinin kuruma bildirilmesi ile başlar. Gerçek verileri belirlemek için bir *kurum ziyareti* düzenlenebilir. İptal nedenlerini gösteren bir belge hazırlanır, incelemesi ve otuz (30) gün içinde yanıtlaması için kuruma iletilir. Eğer kurumdan yine bir yanıt gelmezse veya gelen yanıt İLAD tarafından uygun bulunmazsa, akreditasyon iptal edilir. Bu karar, gerekçelerinin açıklaması ile birlikte ilgili eğitim kurumuna hemen bildirilir. Bu iptal kararı itiraza açıktır.

İtirazlar

MADDE 21- (1) İtirazlar, “akreditasyon vermeme” kararlarına veya (2) yıllık akreditasyon kararlarına karşı yapılabilir. İtiraz veya istemler, “akreditasyona ilişkin kararın” İLEDAK’ ın bazı bilgi hataları veya İLAD’ ın yayınlanmış ölçütleri, yönetmelikleri ve yönergelerine uygun olmadığı görüşüne dayandırılabilir. İtiraz istemlerinde, İLAD karar aldığı sırada İLEDAK tarafından bilinen koşullar göz önüne alınacaktır.

(2) Kurumlar tarafından yapılacak itirazlara ilişkin usul ve esaslar “İtiraz Yönergesi” ile belirlenmiştir

Değerlendirme Dönemi İçindeki Değişiklikler

MADDE 22- (1) İLAD tarafından akredite edilmiş bir programda gerçekleşen ve programın akreditasyon statüsünü etkileyebilecek alanlardaki önemli değişikliklerin İLAD’ a bildirilmesi kurumun yönetim yetkilisinin sorumluluğudur.

(2) Programın akreditasyon statüsünü etkileyebilecek;

- a) Program Adı
- b) Öğretim Kadrosu
- c) Eğitim Amaçları
- d) Kurumun Altyapısı vb. değişikliklerin İLAD’ a bildirilmesi gerekir.

(3) Akredite edilmiş bir programda gerçekleşen ve programın akreditasyon niteliğini etkileyebilecek önemli değişikliklerin kurumca veya üçüncü bir tarafça İLAD’ a bildirilmesi üzerine bir değerlendirme süreci başlatılır. Bu değerlendirme sürecinde atılacak ilk adım, kurumun öne sürülenlere veya kararlara yanıt verecek şekilde İLEDAK’ a bilgi vermesidir. Kurum tarafından sağlanan bilgilerin çok ayrıntılı olması gerekmez. Ancak, değişikliğin akredite edilmiş programa etkisinin değerlendirilebilmesi için yeterli ayrıntıyı içermelidir.

(4) İLEDAK kurum tarafından verilen bilgileri değerlendirerek, halen geçerli olan akreditasyon kararında değişiklik gerekip gerekmediğine karar verir. Bu karar, değişikliktten etkilenen programın ilgili değerlendirme ölçütlerini sağlamayı sürdürüp sürdürmediğinin kesinlik derecesine bağlıdır.

(5) Akredite olmuş bir programdaki önemli değişiklik bildiriminin İLAD/ İLEDAK’ a ulaşmasından sonra, İLEDAK başkanı kurum tarafından sağlanan bilgilerin kopyalarını iki İLEDAK üyesine gönderir. İLEDAK’ ın bu iki üyesinden kendilerine sağlanan bilgileri değerlendirmeleri ve önerilerini otuz (30) gün içinde İLEDAK’ a bildirmeleri istenir. Bu üyeler, İLAD Sekreterliği aracılığı ile kurumdan ek bilgi isteyebilirler. Yapılacak

öneri, değişiklikten etkilenen programın akreditasyonunun içinde bulunan değerlendirme dönemi sonuna kadar uzatılması veya değiştirilen programın akreditasyon niteliğini belirlemek amacıyla kurumdan yeniden ziyaret isteminde bulunmasının istenmesi şeklinde olabilir.

(6) İLEDAK tarafından yapılan öneri İLAD Yönetim Kurulu'nda değerlendirir ve karar kuruma bildirilir.

(7) Yeniden ziyaret yapılmasının kurum tarafından reddedilmesi, programın akreditasyonunun iptal nedenidir.

(8) Akredite olmuş programları bulunan kurumlarda programların kapatılması ve programların öğretim kadrosunda, altyapısında, organizasyonunda, kayıtlı öğrencilerinde ve diğer ilgili birimlerinde olabilecek önemli değişiklikler hakkında İLEDAK sürekli bilgilendirilmelidir. Eğer akredite edilmiş bir program, süreç izlenmeden kapatılırsa, bu programın İLAD/İLEDAK akreditasyonu kendiliğinden sona ermiş olur.

Yönergede Değişiklik

MADDE 23- (1) Bu yönerge üzerindeki değişiklik önerileri İLAD tarafından görevlendirilecek “Mevzuat Geliştirme ve Güncelleme Komisyonu” tarafından sunulabilir.

(2) Hazırlanan öneriler, Yönetim Kurulunun ilk toplantısının gündemine alınır ve karara bağlanır.

Yürürlük

MADDE 24-Bu yönerge İLAD Yönetim Kurulu tarafından onaylandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer